

SUH

GLASILO SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

*Ne diži ono što ti je preteško
i ne druži se s jačim i bogatijim od sebe.
Ne nadmeći se da ne budeš odbačen.
Zašto staviti zajedno zemljani lonac s bakrenim?
Kad ga ovaj udari, onaj se razbije.*

*Druži se sa sebi jednakima, Knjiga Sirahova,
Biblija, izd. Stvarnosti, Zagreb, 1969, str. 676/1, 2 i 10.*

ISSN 1331-3703

Zagreb, lipanj 2011. • Godina XVII. • Broj 178

• Cijena: 5,00 kn

U očekivanju zaključenja pregovora s Europskom unijom

Može li očekivani dovršetak pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji potkraj lipnja 2011. poboljšati položaj umirovljenika u skladu s načelima europskog socijalnog modela?

Kad smo nakon pobjede u Domovinskom ratu i proglašenja državne neovisnosti tražili svojoj državi »mjesto pod suncem«, logično je što smo se politički i idejno usmjerili prema slobodoljubivoj Europskoj uniji kao asocijaciji zapadnoeuropskih ravnopravnih, naprednih država i naroda koje su priznale našu državnu samostalnost a mnoge od njih su i priželjkivale naš brzi dolazak u njihovo društvo. Moglo se to doista i ostvariti jer je u travnju 2004. Europska komisija svojim ovlaštenim tijelima preporučila otvaranje pregovora za hrvatsko pristupanje Uniji (avis), o čemu je već potkraj 2001. prethodilo zaključivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a pregovori su mogli započeti u ožujku 2005. kad je Europsko vijeće usvojilo okvir za pregovore s našom državom, ali o otvaranju pristupnih pregovora tada nije postignuta suglasnost. I dok je u svibnju 2004. godine Europska unija proširena za deset novih članica kojima su se pridružile još dvije države pristupnice, Hrvatska je zadržala mjesto kandidatice koje je stekla u lipnju 2004., a pregovori o pristupu Hrvatske u Europsku uniju otvoreni su u listopadu 2005.

Ne pribrajajući godine do stjecanja položaja kandidatice, Hrvatska pregovara s Europskom unijom gotovo punih šest godina, a da još ni danas (na početku lipnja 2011.) nije »zatvorila« svih 35 tematskih poglavlja bez kojih nije moguće potpisati ugovor o pristupanju koje se, kako sada stoje pregovori, može očekivati tek oko 2013. s prognozom da bi i nakon potpisanog pristupnog ugovora Hrvatska mogla biti pod nadzorom (monitoringom), tj. praćenjem procesa

U ovome broju:

**info.HZMO-a
Vodič HZZO-a
od 5. do 10. str.**

izvršavanja obveza utanačenih pristupnim ugovorom te davanjem o tome znakova upozorenja višim tijelima Unije. Takav postupak za prijam u članstvo Europske unije nije primijenjen ni kod jedne od dosadašnjih država pristupnica.

Zašto se Europska unija ili, možda, tek nekoja od njezinih (utjecajnijih) članica, tako sumnjičavo odnosi prema hrvatskoj državi? Temelji li se takav odnos na europskom tisućljetnom nepriznavanju hrvatskoga naroda i njegovo-

Nastavak na 2. str. →

Tribina o sudbini sadašnjih i budućih umirovljenika u nas, održana u Splitu 18. svibnja 2011., pobudila je veliku pozornost članova SUH-a te drugih umirovljenika i starijih osoba u Splitsko-dalmatinskoj županiji, više na 3. i 13. str.

O HRVATSKOM PREGOVARANJU S EUROPSKOM UNIJOM

Nastavak s 1. str.

va prava na vlastitu državu ili su posrijedi kakve druge okolnosti?

Analitičari naše prošlosti (a i sadašnjosti) rekli bi da se takav odnos zapravo nadovezuje jer ga potvrđuju i činjenice prisutne u suvremenom hrvatskom društvu. Domovinskim je ratom u nas dokrajčena tuđinska vlast nad našim ljudima, ali političari na vlasti koji su prisvojili tečevine Domovinskog rata, da paradoks bude veći, nisu državne institucije usmjerili u pravu, stvaralačku, demokratsku budućnost za narodnu dobrobit nego su, kako se tada slikovito govorilo, pokušali tek uspostavljenu državu »vratiti« u budućnost, tj. prihvativši metode liberalnog kapitalizma u njegovu najgorem, pogubnom obliku: »prodri« su toliko daleko u prošlost da su nas, dodjelom gotovo feudalnih povlastica sebi i još ponekim »odabranicima«, uveli u novo srednjovjekovlje čime je stanovništvo podijeljeno na dvjestotinjak prekononočno obogaćenih tajkuna raznim pretvorbenim i privatizacijskim makinacijama i mnoštva obespravljenih podčinjenih pučana koji su zbog posvemašnje devastacije gospodarstva ostali bez radnih mjesta pa su masovno našli pribežište u umirovljenju. Osobito je uništena industrijska proizvodnja koja se ni nakon 20 poratnih godina nije uspjela oporaviti do predratne razine. Poticao se uvoz iz potrošnja pri čemu se mafijaški štitilo korupcionašenje koje je, kažu, zahvatilo i mnoge političare na vlasti koji

su pojedinim propisima sačuvali svoj položaj odijelivši se od puka koji im je, kao glasački stroj, zatrebao tek od izbora do izbora kad su naivce obasipali pustim obećanjima o boljoj budućnosti. Umjesto otvaranja novih radnih mjesta i povećanja zaposlenosti te postignuća gospodarske konkurentnosti i štovanja rada kao mjerila svih ljudskih vrijednosti te odlučnih sindikalnih zahtjeva za ostvarivanje radničkih prava na rad i rezultate rada primjerene socijalnoj državi, povećao se broj umirovljenika na čija su leđa svaljivane nove nedaće proizašle iz kriznih stanja u državi uključujući i sustavno povećavanje državnog duga koji je dosegao enormnu visinu i opterećivat će mnoge iduće naraštaje.

Zar to nije dostatan razlog za sumnju o prihvatanju i ispunjavanju europskih načela i obveza države kandidatice, a pogotovo u odnosu na financijske probleme nastale u nekim državama, višegodišnjim članicama Unije (Grčka, Irska, Španjolska...). Jer oprez je, kažu, majka mudrosti, stoga ništa ne valja prepuštati slučaju, pa tko se jednom opeče, i na hladno puše. A predstavnici države kandidatice pregovaraju s predstavnicima Unije o uvjetima, dinamici, načinu preuzimanja i primjene tečevine Europske unije (štiteći interese postojećih članica), što znači da je to zapravo proces prilagodbe države kandidatice vjerodostojnom, pravnom, gospodarskom i društvenom statusu Europske unije. Na legitimno postavljeno pitanje što članstvo u Europsku uniju jedne države donosi njezinim građanima, redovito slijedi odgovor da ljudi države članice Europske unije dobivaju veću kvalitetu života što se ogleda u standardu, stabilnosti i boljitku, a što ovisi o razvijenosti demokracije i učinkovitosti vladavine prava i socijalne pravde u skladu s europskim socijalnim modelom, uspješnosti gospodarstva te visokom stupnju osobne i državne sigurnosti. Hrvatski državni dužnosnici i pregovarači redovito ističu kako nijedna država koja je postala članicom Unije, nije izašla iz nje niti je postavila takav zahtjev, a mnoge se države natječu za što skorije učlanjenje u Uniju (što nije baš uvjerljiv dokaz!). U svojim objašnjenjima često napominju kako se hrvatski propisi ne usklađuju s Unijinim radi Unije nego radi nas da bismo dostigli europsku kvalitetu života, ali kvaliteta života se postiže primjenom dobrih propisa, a ne njihovim donošenjem. Imamo mi već dugo na snazi naš hrvatski Ustav, najviši zakon u državi, kojim su kristalno jasno i nedvosmisleno utvrđene vrijednosti našega državnog poretka: socijalna prava, pravo na rad i slobodu rada, pravo svakog zaposlenika na pravednu zaradu da sebi i svojoj obitelji može osigurati slobodu i dostojan život čovjeka. Doista su to uzvišena načela koja bi svakome čovjeku morala jamčiti navedena prava. Međutim, to se u svakodnevnoj praksi ne ostvaruje pa ta načela postaju lijepe fraze. Da takvu sudbinu ne dožive europske tečevine prihvaćene u pregovorima s hrvatskim pregovaračima, u Europskoj se uniji razmatra mogućnost uvođenja nadzora nad primjenom prihvaćenih obveza. Ako se za Hrvatsku uvede sustav nadzora (monitoringa), onda će i po tome hrvatski prijam u članstvo Europske unije biti posebnost (slučaj bez presedana).

Osobito zabrinjava činjenica da neki propisi ni nakon šest godina usklađivanja nisu usklađeni ili se o toj usklađenosti ne informira javnost, što odudara od demokratskog postupka komuniciranja s javnošću.

U razmatranju problematike oko ulaska Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije hrvatske radnike i umirovljenike koji su mirovinu stekli radom i stažom osiguranja, a ne po povlaštenim propisima, zanima hoće li se poboljšati položaj umirovljenika nakon hrvatskog ulaska u Uniju. Jer iz svojedobno objavljene šture vijesti da se u pregovorima razmatralo 19. pregovaračko poglavlje pod naslovom »Socijalna politika i zapošljavanje« nije bilo moguće dokučiti što je

Nastavak na 3. str. →

Aforistički kutak

Unija za Hrvatsku simpatija ima, al' u svoje redove nevoljko je prima.

Nezakonski postupci visoko još strše kojima se stalno ljudska prava krše.

Korupcija napadnuta, al' dokrajčena nije sa zaštićenog mjesta iz prikrajka se smije.

Povlaštene i dalje bez rada se bogate, zaposlenja nema, umirovljenici pate.

Potrošačko društvo rasipnički vlada dok narod siromašni danomice strada.

U prosjeku, kažu, i ne živi se baš loše: na ubogima se štedi, a obijesnici troše.

U ovome broju čitajte:

*
U Splitu održana tribina SUH-a
Splitsko-dalmatinske županije str. 3 i 13

*
Umirovljenici na izborima
nemaju pravo na grešku str. 4

*
Zdravlje starih ljudi, VIII. str. 11

*
Jedan od mojih dragih učitelja str. 12

*
Iz naših podružnica str. 13 i 14

*
Iz Tajništva i Ureda predsjednika str. 15

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
za izdavača:
predsjednik: mr. Stjepan Krajačić
tajnica: Zlata Toplak
glavni urednik: Nikola Kustić
pomoć. glavnog urednika: Biserka Budigam
tehnički poslovi, distribucija: Ante Efendić
Adresa Uredništva: Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, tel. i faks: 01/46 55 146,
e-mail: suh@zg.t-com.hr
Priprema i tisak: Durieux d.o.o., Zagreb,
Sulekova 23, tel. 2300-337,
e-mail: graficka@durieux.hr

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture
Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od
20. 2. 1996. SUH je, kao proizvod iz članka 18.
točka 13. Zakona o porezu na promet,
oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Predsjedništvo Glavnog odbora SUH-a svojim zaključkom od 13. siječnja 2005. utvrdilo je cijenu glasila SUH: za pojedini broj 5,00 kn i za godišnju pretplatu 40,00 kn.

Predsjedništvo Glavnog odbora Sindikata umirovljenika Hrvatske na sjednici 26. veljače 2009. imenovalo je Uredništvo glasila SUH u sastavu: Milica Čavkić, dr. Drago Droždjek, Vladimir Buršić, mr. Damir Jukica, Ivan Crnković, Mato Obradović, Ivan Sršen, Biserka Budigam i Nikola Kustić.

PIŠITE za SUH, za svoje glasilo! Svoje priloge pošaljite najkasnije do prvoga dana u mjesecu u kojem glasilo izlazi (u drugoj polovini mjeseca) na adresu: Sindikat umirovljenika Hrvatske, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10000 Zagreb. Priloge pišite kompjutorom ili pisaćim strojem i u proredu. Uz prilog navedite svoje ime i prezime, a ako ne želite da ga objavimo, uvažit ćemo vaš zahtjev. Anonimne priloge ne objavljujemo. Rukopise i fotografije (slike) ne vraćamo.

U Splitu održana tribina SUH-a Splitsko-dalmatinske županije

U prostorijama Gradske knjižnice »Marka Marulića« u organizaciji SUH-a Splitsko-dalmatinske županije održana je 18. svibnja 2011. tribina pod naslovom: KAKVA JE SUDBINA SADAŠNJIH I BUDUĆIH UMIROVLJENIKA U HRVATSKOJ I POLOŽAJ SUH-a.

Uvodno polusatno izlaganje podnio je predsjednik SUH-a mr. sc. **Stjepan Krajačić**.

U radu tribine iz Središnice SUH-a sudjelovali su: zamjenica predsjednika gđa **Milica Čavkić** i predsjednik Nadzornog odbora g. **Branko Jalšovec**.

Nazočni, njih više od 120, zainteresirano su pratili izlaganje predsjednika SUH-a. Mnogi iz publike su mobitelima snimali 24 tabele koje je predsjednik SUH-a kvalitetno i na zanimljiv način prezentirao. Stjepan Krajačić se zorno osvrnuo na ocjenu gospodarskog stanja kao i na glavne umirovljeničke probleme i njihove uzroke. Naglasio je da je mirovinski sustav toliko poremećen i da je velika većina radnika umirovljena (ne svojom voljom) tako da je od 2007.–2010. g. umirovljeno više od 220.000 umirovljenika te u ožujku ove godine u Hrvatskoj imamo 1.207.708 umirovljenika, a omjer zaposlenih i umirovljenika je 1:1,22. Skup je detaljno informiran i o tome što smo postigli u ovih 19 godina SUH-a kao i o našim projektima koje koristi više tisuća korisnika s educiranim volonterima SUH-a za pomoć u kući.

Na kraju izlaganja prisutni na tribini su informirani o tome što umirovljenike očekuje u sljedećim godinama kao i o doprinosu SUH-a u ovih 19 godina. Kroz čitavo izlaganje predsjednika SUH-a bio je naglasak na našu stalnu borbu za otklanjanje nepravdi prema umirovljenicima kao i za snažniji i brojniji SUH — jer ZAJEDNO SMO JAČI.

Dugotrajan aplauz bio je najbolji pokazatelj koliko su prisutni bili zadovoljni izlaganjem i prezentacijom predsjednika SUH-a.

Tribina je nastavljena raspravom i pitanjima na koja su odgovarali predsjednik

dnik SUH-a, zamjenica predsjednika SUH-a i predsjednik Nadzornog odbora. S dužnom pažnjom prisutni su saslušali odgovore i moj je dojam da nismo bili ograničeni s vremenom, tribina bi još dugo trajala. Na ovoj dobro posjećenoj tribini najbrojniji su bili članovi SUH-a iz Splita kao i volonteri SUH-a iz Splita te članovi SUH-a iz područja Trogir, Omiš i Žrnovnica. Koliko je vladao veliki interes za ovu tribinu, svjedoči prisutnost predstavnika političkih stranaka i udruga civilnog društva kao i predstavnika SSSH iz Splita, g. **Zorana Kačića**.

Uspješan radni sastanak SUH-a u Splitu

Temeljem zaključka Predsjedništva SUH-a i GO SUH-a u Splitu je održan radni sastanak proširenog Županijskog povjereništva.

Sastanku su, osim Predsjedništva ŽP prisustvovali i predsjednici područnica Split, Trogir, Omiš i Žrnovnica te njihovi članovi Predsjedništva. U ime središnjice SUH-a sastanku su nazočili: predsjednik SUH-a **Stjepan Krajačić**, zamjenica predsjednika SUH-a **Milica Čavkić** i predsjednik Nadzornog odbora **Branko Jalšovec**.

Županijska povjerenica Danica Tomić kratko se kritički osvrnula na rad SUH-a u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Naglasila je da se ne može mjeriti kvaliteta rada područnica ili županijskog povjereništva samo po tome koliko se plaća članarina jer područnice rade kvalitetno i imaju mnogobrojne aktivnosti. U diskusiji su sudjelovali svi predsjednici područnica kao i članovi Predsjedništva koji su govorili o problemima u područnicama i predlagali kako ih rješavati.

Utvrđeno je da se članstvo SUH-a u Splitsko-dalmatinskoj županiji **ne gasi** nego baš suprotno, **povećava se**, a područnice radi brojnih aktivnosti nisu na vrijeme slale središnjici članarinu.

U diskusiji je istaknuto da je članarina statutarna obveza i da se mora rasporediti onako kako je predviđeno statutarom odlukom.

Mr. Stjepan Krajačić, predsjednik SUH-a

Vezano za problem izrade izvještaja o prihodima i rashodima predsjednik Nadzornog odbora je naglasio da se ti izvještaji moraju na vrijeme izrađivati i dostavljati Središnjici SUH-a jer je to zakonska obveza. Predložio je da ŽP osnuje radnu grupu koja će pomoći područnicama izrađivati izvještaje o prihodima i rashodima.

Zamjenica predsjednika gđa **Milica Čavkić** je obavijestila ovaj radni skup o popustima koje se pripremaju za sve članove SUH-a, zatim o ugovorima s trgovačkim društvima i centrima za rehabilitaciju i banjama u zemlji i inozemstvu.

Na kraju su svi prisutni zaključili da je realizacija aktivnosti iz programa područnica SUH-a u Splitsko-dalmatinskoj županiji na zavidnom nivou jer sve područnice imaju dosta aktivnosti na svim područjima rada — socijalnom, volonterskom, kulturnom i rekreativnom.

Posebno je istaknuto da se Područnica Split nametnula lokalnoj zajednici sa svojim projektima koje se svake godine i prihvaćaju.

Predsjednici područnica su istaknuli da je ovaj radni sastanak bio koristan iako nismo načeli sve teme te je predloženo da se više puta godišnje sastanemo s predstavnicima Središnjice.

Danica Tomić, županijska povjerenica

Nastavak s 2. str.

dogovoreno odnosno zaključeno o položaju hrvatskih umirovljenika. To ne znamo ni danas, ali podatci pokazuju kako u svima aspektima života zaostajemo za položajem europskih umirovljenika, koji su mirovinu stekli pod podjednakim uvjetima kao i mi, jer prosječna mirovina ni u jednoj državi, članici Europske unije, nije manja od 60% u odnosu na prosječnu plaću njihovih zaposlenika.

Prema najnovijim podatcima (od ožujka 2011.) u nas imamo 1.207.708 umirovljenika tako da je sada omjer zaposlenih i umirovljenika porastao na 1:1,22. Udjel prosječne mirovine u prosječnoj neto

plaći iznosi oko 41%, a oko 875 tisuća umirovljenika ili oko 73% umirovljenika živi danas u nas u zoni rizika od siromaštva.

Doista težak, bezizlazan i besperspektivan položaj mahom starijih osoba u 21. stoljeću europske civilizacije. Ali još je teže kad se mora podnositi teret spoznaje da se stvari ne pomiču na bolje jer se i dalje, uza sve apele i zahtjeve, u nas donose i primjenjuju na umirovljenike restriktivni propisi kakav je Zakon o privremenom neusklađivanju mirovina u razdoblju od 1. siječnja 2011. do 31. prosinca 2012. koji, koliko već dugo traje i koliko će se još dugo primjenjivati, gotovo da gubi obilježje privremenosti i prelazi u svestre-

menost kad se njegove posljedice izmjere umirovljeničkim mjerilima.

Može li očekivani dovršetak pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji poboljšati položaj hrvatskih umirovljenika kad se zna da Europska unija ne odlučuje o primjeni europskog socijalnog modela u praksi nego ga samo preporučuje, a odluku otome donosi svaka država članica posebno?

Možemo se samo nadati da taj dan **preporuke** nije više daleko otkako su čelnici Europske unije objavili uspješni završetak pregovaranja s Hrvatskom. Ali o pristupu Hrvatske Europskoj uniji ipak će u konačnici odlučiti narod referendumom.

Nikola Kustić

Piše: mr. sc. **Damir Jukica**, predsjednik SUH-ova Odbora za gospodarstvo

Umirovljenici na izborima više nemaju pravo na grešku

Sudeći prema većini do sada provedenih anketa, rezultat će predstojećih parlamentarnih izbora u Republici Hrvatskoj biti vrlo izjednačen, možda i najizjednačeniji do sada, a to znači da će brk opet omastiti tzv. koalicijski partneri koji će se po završetku prebrojavanja glasova zahvalno nasmijati biračima u lice i, nakon što dobro odvagaju koji im »tabor« nudi više, potezom pera presuditi hoće li premijersku dužnost i sljedeće četiri godine obnašati predsjednica HDZ-a **Jadranka Kosor** ili pak agilni predsjednik SDP-a **Zoran Milanović**. Iako, naime, i u najširoj i u stručnoj javnosti pršte kritike protiv ovih dviju naših najvećih i najznačajnijih političkih stranaka, zbog postojećeg (propartitokratskog) izbornog zakona i neprevladane zaludečnosti prevelikog broja građana ideološko-političkim podjelama iz Drugoga svjetskog rata, na biračkim se mjestima i dalje dominantno glasa »za svoje« i/ili »protiv njihovih«, a to se u konačnici, u najboljem slučaju, svodi na neproduktivno »biranje manjeg zla«, poslije čega u pravilu/neminovno opet slijede velika razočaranja i nove četiri »sušne godine«. Inicijativa Sindikata umirovljenika Hrvatske (nastavno: SUH) da se Izborni zakon bitno promijeni — tako da se građanima napokon omogućiti biranje konkretnih (kvalitetnih) osoba, a ne štíćenika, tj. poslušnika stranačkih prvaka — očekivano nije prihvaćena (poduprli su je samo Komisija Hrvatske biskupske konferencije »lustritia et pax«, predsjednik zagrebačkog HSLS-a prof. dr. sc. **Velimir Srića**, neovisni intelektualci dr. sc. **Inoslav Bešker** i mr. sc. **Ivo Škrabalo**, te, interno, sve popularniji čelnik »Hrvatskih laburista–stranke rada« **Dragutin Lesar**) jer očigledno ugrožava temeljnu polugu održanja moći aktualnih vlastodržaca — kako onih vidljivih, tako i onih koji se mudro i samozatajno nalaze »u sjeni«, a kolokvijalno ih se naziva »ekspONENTIMA svjetskih i regionalnih centara moći« i »predstavnicima krupnog kapitala« — kako stranog, tako i domaćeg, pretežito, »zna sek«, pokradenog u

čuvenoj »divljoj« hrvatskoj pretvorbi i privatizaciji.

Iako bi u takvoj, dakle izrazito polariziranoj (»bipolarnoj«), stranačkoj situaciji hrvatski umirovljenici — kada bi se ujedinili i na predstojećim izborima većinom glasovali za jednu, svoju, jedinstvenu izbornu listu — mogli biti najveći izborni dobitnici, pa doslovce »doći na vlast« (što, uz ostalo, znači i da bi, kao i umirovljenici u Republici Srbiji, dobili i svog potpredsjednika Vlade!), sve je veća opasnost da od toga, na žalost, opet neće biti ništa, pa je i čelništvo SUH-a prisiljeno razmatrati opciju javnog pružanja svoje potpore najboljoj ili najmanje lošoj među relevantnim izbornim opcijama, tj. političkim strankama. Najbolja je ili najmanje loša politička opcija za hrvatske umirovljenike, naravno, ona koja ima najbolji ili najmanje loš gospodarski i, o njemu presudno ovisni, socijalni program. Prvi je o svojim programima i idejama kako povećati — ili barem očuvati — postojeći standard više od 1,2 milijuna hrvatskih umirovljenika prošlog mjeseca javno progovorio čelnik SDP-ova Savjeta za socijalnu politiku **Davorko Vidović** najavivši, uz ostalo, izmjenu formule za usklađivanje mirovina tako da se stopa rasta troškova života i plaća ne računa više ravnomjerno, nego tako da veći udio bude na plaćama (pa bi se formula temeljila na 60 posto rasta plaća i 40 posto rasta troškova života), kao i rješenje prema kojemu bi svi oni koji su odradili 40 godina staža imali pravo na punu mirovinu. Nekolicina je to ekonomskih analitičara odmah ocijenila preoptimističnim, tj. nereálnim, kao što su nerealna i očekivanja svih onih koji smatraju — i uvjeravaju u to sve oko sebe — kako će problemi hrvatskih umirovljenika »iz rada« vrlo brzo, jednostavno i, što više, trajno biti riješeni provedbom dosjetke da se iz državnog mirovinskog fonda izbace umirovljenici »iz rata« (hrvatski branitelji iz Domovinskog rata i preživjeli partizani iz NOB-a) i jedini stvarno »povlašteni umirovljenici« — oni koji su svoje (i to najviše) mirovine stekli radeći ili, (naj)češće, samo sjedeći u saborskim klupama, povlašteno se hraneći po nevjerovatno (čitaj: besramno) niskim cijenama u saborskom restoranu, a mnogi od njih i štiteći isključivo interese svoje stranke i obitelji, a oni

poduzetniji među njima i svojih ortaka. Mirovine se bivših saborskih zastupnika, naime, ionako isplaćuju iz državnog proračuna, a mirovinsku blagajnu ne opterećuju mirovine stvarnih branitelja iz Domovinskog rata i preživjelih partizana iz NOB-a, već mirovine »uljeza« koji su se među njih utrpali preko »plavih kuverti« ili »dva svjedoka«. Problem je, dakle, u tim »švercerima« koje iz državnog mirovinskog sustava treba beskompromisno — izbaciti, što je zadaća državne vlasti. Nadalje treba priznati kako državnu mirovinsku blagajnu bitno opterećuju i mirovine koje se formalnopravno mogu okvalificirati »mirovine iz rada«, ali koje potječu iz dugogodišnjeg razdoblja koje je u svim ovdašnjim narodima i narodnostima obilježila uzrečica »Nitko me ne može tako malo platiti koliko ja mogu malo raditi«, uzrečica i praksa čije su posljedice, dok se to moglo, prikrivali **Titovi** krediti, a kada tako dalje više »nije išlo«, bivša se država raspala — i to u krvi — ali ne »zbog neriješenog nacionalnog pitanja«, već ponajprije zbog toga jer se u njoj predugo trošilo više nego što se proizvodilo, a takva je politika neizbježno osuđena na — propast. Komunisti su nedovoljnu produktivnost svog režima, tj. svog sustava organizacije rada i vrednovanja njegovih rezultata, nastojali kompenzirati »pravednijom (pre)raspodjelom« zarađenog, ali i to je, pokazalo se, »politika kratkog daha«. I ona se, ako se razmjerno brzo ne nadogradi sustavnim povećanjem gospodarske produktivnosti, prije ili kasnije također svede ili na gazimestansku alternativu (»Ako ne umemo da radimo, umemo da se bijemo«) ili na zapravo bezuvjetnu kapitulaciju pred stranim kolonizatorima.

Pred hrvatskim je umirovljenicima, dakle, skoro donošenje dviju dalekosežnih, a možda i za sudbinu države i naroda presudnih odluka: Na parlamentarnim bi izborima trebali prepoznati i zaokružiti najdržavotvornije (najpametnije i najpoštenije) kandidate, a na referendumu za članstvo Hrvatske u Europskoj uniji ocijeniti je li riječ o »putu u raj« ili o još jednom putu »gusaka u maglu«.

HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, lipanj 2011., godina IV. br. 6

**USKLAĐIVANJE PROPISA SA ZUP-OM:
IZMJENE I DOPUNE ZOMO-A I IZMJENE I
DOPUNE ZOPHBDR-A**

Hrvatski sabor je na sjednici u svibnju 2011. donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (ZOPHBDR) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (ZOMO) radi usklađivanja s temeljnim odredbama i svrhom Zakona o općem upravnom postupku. Izmjene i dopune ZOPHBDR-a objavljene su u «Narodnim novinama», broj 55/11., a izmjene i dopune Zakona o mirovinskom osiguranju objavljene su u «Narodnim novinama», broj 61/11.

Zakon o općem upravnom postupku (ZUP – «Narodne novine», broj 47/09.) stupio je na snagu 1. siječnja 2010. Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 6. listopada 2010. donijela zaključak kojim je odredila rok od šest mjeseci za usklađivanje svih propisa u Republici Hrvatskoj sa ZUP-om. Zbog toga je jedan dio odredbi ZOPHBDR-a i ZOMO-a trebalo terminološki uskladiti s odredbama ZUP-a, kao i s načelima ZUP-a. Uvjeti na temelju kojih su hrvatski branitelji iz Domovinskog rata i članovi njihovih obitelji stekli prava, ostaju neizmijenjeni, a izmjene i dopune ovoga zakona koje nisu u izravnoj vezi s usklađivanjem sa ZUP-om odnose se na usklađivanje odredbi s drugim zakonima i na poboljšanje praktične primjene ZOPHBDR-a te posljedično ne povećavaju niti smanjuju postojeća prava.

Osnovna pitanja koja se uređuju u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju su sljedeća:

- usklađuju se odredbe o mjesnoj nadležnosti za ostvarivanje prava sa ZUP-om,
- jasnije se uređuje pokretanje postupka za ostvarivanje prava na temelju invalidnosti po službenoj dužnosti,
- u skladu s načelnim stajalištem Ustavnog suda Republike Hrvatske i odredbama međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju (kao i regulativom EU), stranke u postupku koje se nalaze u inozemstvu oslobađaju se obveze imenovanja opunomoćenika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj,
- dosadašnje odredbe o konačnosti rješenja u upravnom postupku usklađuju se sa ZUP-om,
- određuje se rok za donošenje rješenja o pravu iz mirovinskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora o

socijalnom osiguranju (i regulative EU), a odredbe o poništavanju i ukidanju pravomoćnog rješenja u obavljanju prava nadzora usklađuju se sa ZUP-om.

Praksa primjene ZOMO, u odnosu na obvezu iz ZUP-a da upravni postupak za ostvarivanje prava može trajati najviše dva mjeseca, pokazala je neodrživost toga roka u slučajevima ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju (u budućnosti i primjenom Uredbi EU). Naime, u slučajevima u kojima nije moguće donijeti rješenje o pravu na temelju raspoloživih dokaza, već je potrebno pribaviti i određene podatke od inozemnog nositelja mirovinskog osiguranja (najčešće potvrđene podatke o mirovinskom stažu u drugoj državi), postupak zastaje do meritornog odgovora inozemnog nositelja i traje znatno dulje od zakonom predviđenog. Zbog toga će i Zavod biti obavezan donijeti rješenje i dostaviti ga stranci u postupku najkasnije u roku od 60 dana od primitka traženih dokaza, jer se tek od tada u skladu s člankom 101. stavkom 2. ZUP-a u slučaju vođenja ispitnog postupka na zahtjev stranke, nakon primitka traženih dokaza od inozemnog nositelja osiguranja, zahtjev može smatrati urednim.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji:

- skraćeni su rokovi za rješavanje predmeta u postupku revizije, na način da se za postupak revizije predlažu jednaki rokovi kao rokovi za rješavanje prema žalbi na temelju ZUP-a;
- u postupku revizije drugostupanjsko tijelo će brže rješavati upravne predmete jer prema ovome zakonu dobiva ovlasti za samostalno izvođenje dokaza, koje do sada nije imalo;
- u postupku prema žalbi uvodi se obvezni pregled stranke koja je podnijela žalbu drugostupanjskom, liječničkom povjerenstvu, a do sada je pregled bio obavezan samo na izričit zahtjev stranke;
- u prvostupanjskom upravnom postupku uvodi se načelo usmene rasprave pri pregledu stranke na prvostupanjskom, liječničkom povjerenstvu, tako da će stranka odmah, tijekom pregleda, dobiti mogućnost istaknuti prigovore na ocjenu oštećenja organizma i dobiti odgovore od članova vijeća liječničkog povjerenstva;
- prestaje mogućnost za obnovu upravnog postupka izvan rokova predviđenih ZUP-om;
- preciznije se uređuje priznavanje prava

na plaćanje troškova upravnog postupka i oslobađanje od plaćanja upravne pristojbe.

Za provedbu ovih zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

**DONESEN PRAVILNIK O UTVRĐIVANJU
STAŽA OSIGURANJA NA TEMELJU
PLAĆENIH DOPRINOSA ZA MIROVINSKO
OSIGURANJE ZA OSIGURANIKE KOJI SAMI
PLAĆAJU DOPRINOSE**

Člankom 24. Zakona o mirovinskom osiguranju («Narodne novine», broj 130/10 - pročišćeni tekst, u nastavku: Zakon) propisano je da se osigurancima koji su sami obveznici plaćanja doprinosa kao staž osiguranja računa razdoblje provedeno u osiguranju, ako su u cijelosti plaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje i obveze koje proizlaze iz neuplaćenih doprinosa.

Iznimno, u slučaju kada doprinosi za mirovinsko osiguranje nisu plaćeni u cijelosti, staž osiguranja utvrđuje se na temelju plaćenih doprinosa i razmjernog dijela kamata, posebno po svakoj osnovi osiguranja.

Način utvrđivanja staža osiguranja iz članka 24. Zakona pobliže je uređen Pravilnikom o utvrđivanju staža osiguranja na temelju plaćenih doprinosa za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Pravilnik je donio ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, uz prethodnu suglasnost ministra financija, a objavljen je u «Narodnim novinama», broj 57 od 25. svibnja 2011.

Pravilnikom je, između ostalog, definirano da se pod pojmom plaćeni doprinosi smatra da su plaćene glavnice po osnovi doprinosa, zajedno s obvezama koje proizlaze iz neuplaćenih doprinosa (kamate zbog plaćanja glavnica izvan roka dospelosti).

Ostvarivanjem prava na mirovinu ne prestaje, obveza uplate dospjelih doprinosa za razdoblja osiguranja za koja doprinos nije u cijelosti uplaćen.

Obračun i naplata doprinosa za mirovinsko osiguranje te pravni okvir i način naplate u nadležnosti su Ministarstva financija-Porezne uprave.

Izračun staža osiguranja i prosudba uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu u slučaju djelomično podmirene obveze po osnovi doprinosa za mirovinsko osiguranje te utvrđivanje razdoblja osiguranja na koje se odnosi neuplaćeni dug u nadležnosti je Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

INFO TELEFONI (radnim danom od 8 do 16 sati): 0800 63 63 63 (besplatan broj) i 01/48 91 666

PREGLED BROJA KORISNIKA I PROSJEČNIH SVOTA MIROVINA U SVIBNJU 2011.

kn

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ *
I. KORISNICI MIROVINA PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU **		
starosna	624303	2.374,04
invalidska	255139	1.924,70
obiteljska	239444	1.848,25
UKUPNO	1118886	2.159,05
II. HRVATSKA VOJSKA, prema: Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i OSO)		
starosna	2158	4.624,20
invalidska	8730	3.103,26
obiteljska	572	3.517,66
UKUPNO	11460	3.410,35
III. KORISNICI MIROVINA KOJIMA JE MIROVINA ODREĐENA PREMA ZAKONU O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI		
Najniža mirovina (čl. 31. st. 3. ZOPHBDR) ***	335	2.317,78
invalidska	57625	4.925,03
obiteljska	12148	7.015,41
UKUPNO	70108	5.274,79
IV. KORISNICI MIROVINA OSTVARENIH PREMA UGOVORU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE O SURADNJI NA PODRUČJU STRA- DALNIKA RATA U BOSNI I HERCEG. KOJI SU BILI PRIPADNICI HRVATSKOG VIJEĆA OBRANE I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI - HVO ("NN", broj 2/06.)		
invalidska	6301	2.686,32
obiteljska	437	3.418,70
UKUPNO	6738	2.733,82
SVEUKUPNO (I. + II. + III. + IV.)	1207192	2.355,09

* Prosječne mirovine (I. - IV.) umanjene su za porez i prirez prema Zakonu o porezu na dohodak ("Narodne novine" broj 177/2004.), osim obiteljskih mirovina prema članku 9. stavku 1. točki 7. i članku 53. stavku 2.

Od obrade mirovina za lipanj 2010. (isplata u srpnju 2010.) primijenjen je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dohodak ("Narodne novine" broj 80/2010.). U svote mirovina pod točkom I. uključen je dodatak na mirovine prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine" broj 79/2007.).

** Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine" broj 174/2004.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005. U prosječne mirovine hrvatskih branitelja uključen je dodatak uz mirovinu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine" broj 94/2001.).

KORISNICI MIROVINA I VISINE MIROVINA, PREMA VRSTAMA MIROVINA U SVIBNJU 2011.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	82159	244,46	48886	235,58	19222	261,05	14051	252,63
500,01 - 1.000,00	102114	758,81	52611	744,66	19968	749,91	29535	790,03
1.000,01 - 1.500,00	135909	1.270,80	57634	1.264,40	39880	1.295,02	38395	1.255,25
1.500,01 - 2.000,00	253116	1.788,17	106390	1.792,06	77642	1.781,60	69084	1.789,56
2.000,01 - 3.000,00	310587	2.447,95	179474	2.483,89	67224	2.412,68	63889	2.384,13
3.000,01 - 4.000,00	154403	3.422,33	113853	3.431,03	22375	3.392,62	18175	3.404,44
4.000,01 - 5.000,00	51091	4.409,78	40298	4.413,39	5956	4.394,47	4837	4.398,58
5.000,01 - 6.000,00	17432	5.418,49	14382	5.428,13	1912	5.412,99	1138	5.305,93
6.000,01 - 7.000,00	7495	6.423,81	6586	6.422,51	658	6.428,59	251	6.445,56
7.000,01 - 8.000,00	2990	7.347,66	2666	7.355,90	270	7.243,01	54	7.464,42
veće od - 8.000,00	1590	8.959,80	1523	8.957,04	32	9.104,32	35	8.948,08
UKUPNO	1118886	2.159,05	624303	2.374,04	255139	1.924,70	239444	1.848,25

NAPOMENA:

U svotu mirovine uključen je dodatak na mirovinu prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine" broj 79/2007.).

NAKLADNIK:

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje - Središnja služba
A. Mihanovića 3, 10 000 ZAGREB
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Mla Rukavina
Urednica: Maja Kog

Uređuje Odjel za odnose s javnošću
tel. 01/4925-531 fax: 01/4935-168

INFO TELEFONI (radnim danom od 8 do 16 sati):

0800 63 63 63 (besplatan broj)

i 01/48 91 666

VODIČ OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U LIPNJU 2011.

Nakladnik: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
Za nakladnika: Ravnatelj Tihomir Strizrep, dr. med.

DOPUNSKI RAD ZDRAVSTVENIH RADNIKA, II. dio

U vremenu koje dolazi Pravilnik o mjerilima za davanje odobrenja zdravstvenom radniku za sklapanje poslova iz djelatnosti poslodavca ispunit će svoju namjenu

Osnova za razvrstavanje bolesnika koji se liječe u akutnim bolnicama u dijagnostičko terapijske skupine su šifre dijagnoza i postupaka. Posebno treba istaknuti podršku stručnih društava Hrvatskog liječničkog zbora kada su se vršile pripreme za uvođenje DTS-a te da je s njima u suradnji klasifikacija postupaka u potpunosti prilagođena hrvatskim potrebama. Tako uređen sustav stvara dobru osnovu za stavljanje u funkciju svih korisnih i raspoloživih podataka, a ima ih puno koji doprinose još većem prepoznavanju mogućnosti sustava i povećanju kvalitete zdravstvene zaštite. Uvođenje DTS-a u potpunosti je opravdalo naša očekivanja i već za ovo kratko vrijeme primjene pridonijelo pozitivnom pomaku i racionalizaciji bolničkih troškova.

Primjena DTS sustava u našim bolničkim zdravstvenim ustanovama stvorila je ujedno i kvalitetnu podlogu za primjenu Pravilnika. Ispravnim šifriranjem dijagnoza i postupaka postalo je mjerljivo izvršenje rada, izvršeni rad usporediv, prepoznatljivi su, jasni i precizni kriteriji za sve djelatnosti, čime je osigurana maksimalna objektivnost pri donošenju odluka o dopunskom radu doktora specijalista, što se vidi i iz priloženih tablica.

Tablica

SPECIALISTIČKO– KONZILIJARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	Prosjek bolnice	Ukupan broj slučajeva u SKZZ na 1 specijalista
	Prosjek bolnica I. kategorije	Ukupan broj slučajeva u SKZZ na 1 specijalista
	INDEKS 1: Prosjek bolnice u odnosu na prosjek bolnica I. kategorije, ukupan broj slučajeva u SKZZ	
	Prosjek bolnice na jednog specijalista	Prvi pregledi
		Specifični dijagnostički i terapijski (d/t) postupci
		Ukupno prvi pregledi i specifični d/t postupci
	Prosjek bolnica I. kategorije na jednog specijalista	Prvi pregledi
		Specifični dijagnostički i terapijski (d/t) postupci
		Ukupno prvi pregledi i specifični d/t postupci
	INDEKS 2: Prosjek bolnice u odnosu na prosjek bolnica I. kategorije, prvi pregledi i specifični dijagnostički i terapijski postupci	
BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA (STACIONARNO LIJEČENJE)	Prosjek bolnice po doktoru specijalistu (za kirurške djelatnosti broje se samo kirurški DTS slučajevi, za nekirurške medicinski, a za internu medicinski i ostali)	Ukupno slučajeva bolničkog liječenja po specijalistu
		Zbroj DTS koeficijenata po specijalistu
		Prosječni case mix indeks bolnice
	Prosjek bolnica I. kategorije po doktoru specijalistu (za kirurške djelatnosti broje se samo kirurški DTS slučajevi, za nekirurške medicinski, a za internu medicinski i ostali)	Ukupno slučajeva bolničkog liječenja po specijalistu
		Zbroj DTS koeficijenata po specijalistu
		Prosječni case mix indeks
	INDEKS 3: Prosjek bolnice u odnosu na prosjek bolnica I. kategorije – broj slučajeva bolničkog liječenja	
	INDEKS 4: Prosjek bolnice u odnosu na prosjek bolnica I. kategorije – zbroj DTS koeficijenata	
	INDEKS 5: Prosječni case mix bolnice u odnosu na prosjek bolnica I. kategorije	
UKUPNI PROSJEK		

[illegible]

Od iznimne je važnosti da svi relevantni čimbenici u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske daju svoj konstruktivni doprinos u ispravnom razumijevanju i interpretaciji Pravilnika koji je namijenjen struci i ne bi trebao ni na koji način utjecati na ostvarivanje zdravstvene zaštite osiguranih osoba Zavoda. Ne očekuje se da javnost razumije ovu materiju pa je nepotrebno i uznemiravati je u ovoj fazi. Nerazumijevanje stručnih mjerila koja se predstavljaju u javnosti može rezultirati negativnim stavovima i posve pogrešnim zaključcima. Tek kada se riješe stručni prijedori, postigne suglasje oko mjerila i stručnih kriterija, treba na primjeren i jasan način upoznati i našu javnost.

U skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti poslodavac daje odobrenje zdravstvenom radniku za sklapanje poslova za svoj račun iz zdravstvene djelatnosti poslodavca na godinu dana. Uvjet za davanje odobrenja jest prethodno sklopljeni ugovor o međusobnim pravima i obvezama između poslodavca i zdravstvene ustanove, trgovačkog društva koje obavlja zdravstvenu djelatnost, odnosno privatnog zdravstvenog radnika kod kojeg će zdravstveni radnik za svoj račun obavljati poslove iz djelatnosti poslodavca. Važno je istaknuti da poslove iz djelatnosti poslodavca ne smiju sklapati za svoj račun ravnatelj, zamjenik ravnatelja niti pomoćnik ravnatelja zdravstvene ustanove.

Zdravstveni radnik može uz odobrenje poslodavca sklopiti za svoj račun posao za obavljanje zdravstvene djelatnosti samo u zdravstvenoj ustanovi, odnosno kod privatnog zdravstvenog radnika koji nema sklopljen ugovor o provođenju zdravstvene zaštite sa Zavodom, te samo u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu koje obavlja zdravstvenu djelatnost i kod privatnog zdravstvenog radnika koji nema nepodmirene obveze s osnova poreza, prireza i doprinosa, odnosno druge dospelje obveze prema Republici Hrvatskoj.

Ugovor o međusobnim pravima i obvezama između poslodavca i zdravstvene ustanove odnosno privatnog zdravstvenog radnika kod kojeg će zdravstveni radnik za svoj račun obavljati poslove iz djelatnosti poslodavca obvezno mora imati:

- a) odredbu o sadržaju poslova iz djelatnosti poslodavca koje će zdravstveni radnik obavljati za svoj račun
- b) odredbu o radnom vremenu u kojem će zdravstveni radnik obavljati poslove za svoj račun u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu koje obavlja zdravstvenu djelatnost, odnosno kod privatnog zdravstvenog radnika kod kojeg zdravstveni radnik nije u radnom odnosu
- c) odredbu o naknadi za rad zdravstvenog radnika koji obavlja poslove za svoj račun, a koja po satu rada ne smije biti niža od bruto iznosa satnice prosječne mjesečne plaće koja je zdravstvenom radniku isplaćena kod poslodavca u posljednjih šest mjeseci prije sklapanja ugovora.

Poslodavac je obavezan zdravstvenom radniku na njegov zahtjev izdati potvrdu o bruto iznosu satnice prosječne mjesečne plaće koja mu je isplaćena u posljednjih šest mjeseci prije sklapanja ugovora za poslove iz djelatnosti poslodavca.

Iznimno je važno pratiti provedbu tako sklopljenih ugovora o međusobnim pravima i obvezama poslodavca i zdravstvene ustanove, trgovačkog društva ili privatnog zdravstvenog radnika kod kojeg zdravstveni radnik za svoj račun obavlja poslove iz djelatnosti poslodavca jer ukoliko se poslovi koje obavlja zdravstveni radnik za svoj račun provode protivno odredbama ugovora koje su određene Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, poslodavac je obavezan opozvati odobrenje za dopunski rad zdravstvenom radniku svoje ustanove.

Poslodavac ne odgovara za štetu koju njegov zaposlenik – zdravstveni radnik koji obavlja poslove za svoj račun na temelju odobrenja poslodavca – prouzroči obavljanjem tih poslova trećim osobama.

Iz svega rečenog jasno proizlazi kako je reforma zdravstvenog sustava omogućila dodatno uređenje cjelovitog sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja, vodeći posebno brigu o očuvanju načela u ostvarivanju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Na

taj je način nije samo očuvana nego je i povećana dostupnost u ostvarivanju prava koja proizlaze iz obveznog zdravstvenog osiguranja, koja donose novu kvalitetu u ugovornim odnosima Zavoda s ugovornim partnerima.

Ako se analizira posebno svaka odredba ugovora o međusobnim pravima i obvezama iz ugovora između poslodavca i zdravstvene ustanove ili drugog ugovornog subjekta za koje je zdravstveni radnik zdravstvene ustanove dobio odobrenje za dopunski rad, nedvojbeno proizlazi da prava osiguranih osoba Zavoda na zdravstvenu zaštitu u okviru redovnog radnog vremena zdravstvene ustanove nisu dovedena u pitanje nego su dapače osnažena.

Poslodavac je obavezan opozvati odobrenje radniku ustanove ako se krše odredbe ugovora o međusobnim pravima i obvezama, a bitna odrednica rečenog ugovora je i radno vrijeme. Na taj način neće se moći dovesti u pitanje dostupnost provođenja specijalističke zdravstvene zaštite u redovnom radnom vremenu, što je u proteklim razdobljima često bilo prijeporno pitanje i kod provoditelja zdravstvene zaštite i kod naše javnosti. Kako je Pravilnikom jasno utvrđeno pod kojim uvjetima i koliki broj doktora specijalista radnika zdravstvene ustanove može dobiti odobrenje za dopunski rad, to može biti poticaj i motiv za sve doktore specijaliste koji su zainteresirani za dopunski rad za dodatno kvalitetno i kvantitetno odrađivanje poslova u zdravstvenoj ustanovi u kojoj su u radnom odnosu. Važno je istaknuti kako je sada onemogućeno „preklapanje“ redovnog radnog vremena u zdravstvenoj ustanovi i vremena u dopunskom radu.

Sada doktori specijalisti, uz želju i namjeru za obavljanje dopunskog rada, imaju i jasne preduvjete i poznate kriterije za ostvarivanje takvog posla koji moraju biti zadovoljeni da se dobije odobrenje poslodavca.

Poslovi sklopljeni za svoj račun iz zdravstvene djelatnosti poslodavca i ugovor između poslodavca i ugovornog subjekta kod kojeg će zdravstveni radnik za svoj račun obavljati poslove iz djelatnosti poslodavca imaju „osigurače“ koji neće dovesti u pitanje uredno obavljanje poslova kod poslodavca u javnozdravstvenoj službi, s obzirom da je poslodavac obavezan opozvati odobrenje u zakonski definiranim situacijama, odnosno ukoliko zdravstveni radnik obavlja poslove protivno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti. To podrazumijeva, uz ostalo, i dosljedno podmirenje obveza s osnova poreza, prireza i doprinosa, odnosno druge dospjele obveze prema Republici Hrvatskoj, što je od izuzetne važnosti za cijeli zdravstveni sustav u našoj državi, a što neupitno doprinosi jačanju pravne države.

U vremenu koje dolazi ovaj će Pravilnik sasvim sigurno donijeti zadovoljstvo svima, a posebno poslodavcima, jer nema dubioza ni nejasnoća. Odredbe Pravilnika su poznate i treba ih samo dosljedno primijeniti. Tako će ojačati ne samo radna disciplina, evidencija prisutnosti na radu, nego će se i povećati učinkovitost rada što poslodavac stalno nastoji dodatno osmisliti i potaknuti. Doktorima specijalistima u bolničkim zdravstvenim ustanovama jasno su predočena mjerila i kriteriji o uvjetima i mogućnostima za obavljanje dopunskog rada. Evidencija svih učinjenih postupaka, bilo u bolničkoj ili specijalističko–konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti te njihov omjer u odnosu na prosjek izvršenja u istoj djelatnosti prema kategoriji bolnice, daje jasne odgovore o ispunjavanju uvjeta. Korisnici zdravstvenih usluga dobit će najviše. A to je i smisao svega poduzetog: povećanje efikasnosti, povećanje dostupnosti, smanjenje lista čekanja, povećanje kvalitete zdravstvene zaštite, očuvanje i jačanje javnozdravstvene službe i zadovoljstvo pacijenata, korisnika zdravstvenih usluga.

Priredile: **Veronika Laušin**, dr. med. i
Martina Furlan, dipl. iur.

Zdravlje starih ljudi, VIII.

Zdravstveni savjeti (nastavak iz prošlog broja — završetak)
 Autori profesori: dr. sc. **Drago Droždjek** i dr. sc. **Predrag Keros**
 (Cjelovit rad objavljen je u nastavcima.)

Domovi za starije ljude kao nadomjestak za nekadašnje brojne obitelji

Domovi za starije ljude oblik su društvene pomoći samo u uvjetima kad obitelj ne može više primjereno obavljati svoju prirodnu obvezu. Promjena stalnog prebivališta u poodmakloj životnoj dobi može biti velika duševna pozljava, pa je stoga smještaj staroga čovjeka u dom moguć samo uz potpuno uvažavanje njegove volje.

Domovi umirovljenika, osim trajna smještaja i prehrane, omogućuju i ljudima koji žive u vlastitim stanovima korištenje domske blagavaonice poradi prehrane, i to tako da se hrane u domu, da odnose obroke kući ili im obroke u kuću donosi domsko osoblje.

U omogućivanju starim ljudima da što duže ostanu samostalni i sposobni za brigu o samima sebi, društvo je osiguralo i druge oblike zaštite.

Postoje *službe za pomoć u kući* ljudima kojima je ta pomoć potrebna, primjerice liječnici, bolničari, »jelonoše«, fizioterapeuti i socijalni radnici.

U mnogim područjima organizirane su pri mjesnim zajednicama i *druge djelatnosti* (»susjedska pomoć« i pothvat »stari za stare«), kojima mladež, ljudi srednje životne dobi i stariji pomažu ostarjelima u obavljanju kućanskih poslova, nabavi namirnica, pranju rublja, održavanju osobne higijene, duševna su potpora, i istodobno se u tim djelatnostima na vrijeme upoznaju sa svim posebitostima starije dobi.

U pojedinim mjesnim zajednicama ustrojena su, premda nedostavno korištena, i brojna *društva (klubovi)* koja omogućavaju druženja, rekreaciju, izlete, mjerenja arterijskoga krvnog tlaka i sl.

Važno je razviti i usavršiti rad službi koje bi omogućile starim ljudima da duže i bolje žive u vlastitim stanovima. Stoga, prije svega, *služba za pomoć u kući* mora postati dostupnija i učinkovitija. Pritom je važno razviti i rad *savjetovaništa* na razini doma zdravlja, gdje bi se obavljala savjetovanja s liječnicima specijalistima, stručnjacima za prehranu, socijalnim radnicima i drugim stručnjacima.

Zaključujemo kako postoji mreža raznih oblika pomoći starim ljudima, ali je potrebno razviti još opsežniju pomoć te

posebice poboljšati suradnju zdravstvene i socijalne službe u ostvarivanju mjera zdravstvene zaštite starih osoba. *Važno je uzastojati i na djelatnom sudjelovanju vremesnih ljudi u rješavanju vlastitih zdravstvenih teškoća, jer bez učinkovita odnosa svakog pojedinca prema vlastitu i tuđemu zdravlju, zdravstvena služba ne može uspješno rješavati sve zdravstvene zadaće.*

Oblici društvene zaštite starih osoba

Zatvoreni oblici pomoći (u ustanovi)

Ustanova (centar) za društvenu skrb o starijim ljudima: smještaj (stalni, dnevni boravak), prehrana, pomoć i njega, zdravstvena zaštita, socijalni rad, kulturno-zabavne, obrazovne djelatnosti.

Dom umirovljenika: smještaj (stalni), prehrana (u domu, u vlastitu stanu), pomoć i njega, zdravstvena zaštita, socijalni rad.

Prihvatilište za odrasle osobe: privremeni smještaj.

Zavod za socijalno-zdravstvenu zaštitu: skrb je kao i u domu umirovljenika, ali je namijenjena ljudima koji zbog lošeg duševnog i tjelesnoga stanja nužno trebaju poseban postupak.

Otvoreni oblici pomoći (u stanu)

Društva (klubovi) umirovljenika: društvene djelatnosti, prehrana, poludnevni boravak, cjelodnevni boravak, pomoć u kući, njega u kući, frizerske usluge, pedikerske usluge, pranje rublja, kulturno-zabavne djelatnosti.

Crveni križ i crveni polumjesec: kućna njega, pomoć u kući, dobrosusjedska pomoć.

Prosudba utjecaja na trajanje života

Američki su znanstvenici na temelju opsežne medicinske dokumentacije došli do spoznaje što sve utječe na trajanje života. To su sljedeći čimbenici: *životna dob, naslijeđe, obrazovanje, bračno stanje, životni uvjeti, prebivalište, tjelesna i umna djelatnost, spavanje*, narav, tjelesna težina, štetne navike, zdravstveni nadzor.* Čovjek koji razumno živi i odbaci loše navike, dulje živi.

* Osjećanje velikog umora i predugo spavanje znak su lošega krvnog optjecaja.

Rimska pravila dugovječnosti!

Glasoviti rimski liječnik **Oribasio** već je prije gotovo dvije tisuće godina načinio deset pravila (dekalog), dugovječnosti. Savjeti i danas nisu izgubili na »svježini«, pa ih prikazujemo umjesto zaključka na kraju ovog poglavlja.

Oribasio je starost smatrao proljećem mudrosti, te za ljude koji se umiju razumno ponašati i radovati se životu, nema dobne granice. Te savjete prihvaća i suvremena medicina koja ih je svojim dostignućima samo upotpunila i usavršila.

Savjeti su kratki i jasni te mogu poslužiti svima koji se žele suprotstaviti tetinama starosti i izliječiti podsvjesni strah (kompleks) od godina:

— Ne opterećuj se godinama, brige skraćuju život.

— Ne zaboravi na dnevni obrok smijeha, koji smanjuje napetost i liječi dušu.

— Odmor je nužan, pa noć posveti spavanju i nemoj je zamijeniti danom.

— Kupaj se triput dnevno: prvi put u toploj, drugi put u mlakoj i treći put u studenoj vodi.

— Ne gubi vrijeme u skupljanju velikog bogatstva, jer ono može postati izvorom briga koje ugrožavaju zdravlje.

— Budi umjeren u jelu i u piću.

— Svakodnevno neko vrijeme obavljaj tjelovježbu na svježemu zraku.

— Ne prepusti se neradu i nađi životne sklonosti, ne dopusti da lijenost ovlada pameću.

— Ne tuguji za mladošću, jer svako doba ima svoje draži, treba ih samo otkriti i potpuno iskoristiti.

— Živi mirno, vedro i uredno, pa ti neće trebati liječnik, bez obzira na godine života.

Starost jest jesen života, ali istodobno može biti »zlatna« treća pa, nije isključeno, i četvrta životna dob jer starost više ne poznaje granice.

Svršetak

Piše: **Biserka Budigam, prof.**

Jedan od mojih dragih učitelja

Svatko od nas s radošću pamti nekoga od svojih učitelja. Netko ima samo jednog svog najdražeg učitelja. Ja imam nekoliko svojih dragih učitelja. Svaki od njih mnogo je značio u određenom razdoblju moga života, svaki od njih obilježio je neki dio učenja. Pamtim moju dobru umrlu učiteljicu od prvog do četvrtog razreda osnovne škole. Sjećam je se s ljubavlju. Bila je moj prvi susret sa školom, obvezama i ozbiljnim životom.

Od prvog do osmog razreda gimnazije upoznala sam mnoge profesore. Bili su svi posebni, svaki ponaosob volio je svoj predmet i trudio se da ga i mi učenici zavolimo, ali najvažnije je uvijek bilo da svladamo programom predviđeno gradivo. Neke smo profesore voljeli više, druge manje. Razlozi simpatije možda nisu uvijek bili objektivni, ali to je često u životu kad pokušavamo procijeniti ljude i uspješnost njihova rada. Sigurna sam da smo jednog profesora jako cijenili i voljeli. Cijenili smo ga zbog njegovog pristupa nama učenicima, ali i zbog načina predavanja. Do njegova dolaska promijenili smo više profesora hrvatskog jezika i književnosti koji, moram priznati, nisu ostavili značajnih dojmova. Rutinski smo učili gramatiku, a i pristup književnom djelu bio je pomalo shematiziran. Ponekad smo u šali znali govoriti »važno je znati što je pisac htio reći«.

I pred sam kraj našeg gimnazijskog obrazovanja došao je profesor koji je analizu bilo kojeg književnog djela jednako ozbiljno, pomalo dostojanstveno, približio nama učenicima. Naučio nas je pronalaziti jedinstvene opise prirode, krajolika, ljudi, događaja, onomatopejske motive (sjećam se jedne pjesmice koja mi i sada zvuči u ušima, koju je čitao, a mi smo je doživjeli kao cvrkut ptica), opise raspoloženja ljudi, njihova emocionalna stanja. Više nije bilo primarno prepričati sadržaj, nabrojiti likove i površno ispričati njihov značaj. Sada je naglasak bio na detalju, problemu odnosa, na ljepoti stila, na rečenici, na riječi kojom pisac opisuje upravo neki detalj.

Na rastanku zamolio nas je da ne zaboravimo u životu, opterećeni svo-

jim profesionalnim i drugim životnim obavezama, na književnost i na umjetnost, jer to nas oplemenjuje. Naglasio je da se ne pretvorimo u intelektualce koji poznaju samo svoju profesiju. Zamolio je da godišnje pročitamo barem jednu knjigu iz »lijepe književnosti«. Počela sam studirati na Filozofskom fakultetu, a moj profesor sljedeće godine došao raditi na Fakultetu. I gle čuda prošla je uspješno moja prva godina studija i ja ugledam na hodniku moga profesora. Htjela sam mu se javiti i pohvaliti o mom studiju, ali sjetila sam se njegove poruke na odlasku iz gimnazije. I sakrila sam se, izbjegla sam susret. Otišla sam u prvu knjižaru i kupila knjigu »Proljeća Ivana Galeba« od Vladana Desnice. Pročitala je u dahu sljedeći put odvažila se razgovarati s mojim profesorom. On nije ništa pitao, ali ja sam počela nalaziti vrijeme za čitanje i do sada ga nisam iznevjerila.

To je ono što sada razumijem da je poslanje dobrog učitelja.

Na ovaj me osvrt potaknulo sada predavanje mog profesora **Dragutina Rosandića** koje održao 7. ožujka u Društvu zagrebačke klasične gimnazije pod naslovom »Moja Klasična i moji klasičari« uz predstavljanje knjige »Učitelj učitelja« s podnaslovom »Moje prosudbe i prosudbe mogega opusa«.

Predavanje me podsjetilo na metodu koju je profesor Rosandić koristio i u radu s učenicima. Osjećala sam da smo opet jedan razred, a on profesor. Naglasio je da je ova knjiga njegovo životno djelo. Da su u njoj sadržane »prosudbe — pedagogijske, metodičke, književne i jezikoslovne — koje su nastale tijekom mojeg višegodišnjeg znanstvenog i stručnog djelovanja.« U drugom su dijelu tekstovi stručnjaka iz područja odgojnih znanosti, književnosti, jezikoslovlja. Bivši učenici pričali su o svojim doživljajima našeg profesora u ono gimnazijsko vrijeme, ali i o kasnijim susretima, o suradnji.

Ja sam posudila knjigu u knjižnici i pročitala je (knjiga ima više od 550 stranica). Tekstovi su me podsjetili i na same gimnazijske analize pojedinih tekstova, začudio me i profesionalni put našeg profesora. Nije me začudilo pisanje i osvrti kako stručnjaka, tako i bivših studenata o

profesoru Rosandiću. To je profesora autobiografija.

I sada su me moja razmišljanja odvela na misao »da li mi doista dovoljno cijenimo učitelja?«

Da li dovoljno razumijemo koliko truda ulažu ne samo u obrazovanje naše djece, nego i na odgoj. Zamislimo da oni često provode više vremena s našom djecom nego mi sami roditelji. Da su za našu djecu veći autoritet ponekad nego mi sami. Da će dijete ponekad poslušati savjet učitelja prije nego roditelja. Roditelji su često zaslijepljeni ljubavlju prema svome djetetu skloni osuđivati neke postupke učitelja. Često smo upravo zbog toga moža i nekritični. Mislim da je posao učitelja jedan od najtežih i najodgovornijih. A posao i zadaci učitelja koji obrazuje druge učitelje odgovorniji je i više. To je naš profesor Dragutin Rosandić. Još uvijek prisutan u rješavanju nekih problema u sustavu obrazovanja. Napisao je u posveti najljepšu poemu učitelju. Knjigu je posvetio svojoj obitelji i

»UČITELJU STVARAOCU:

Tebi koji svakog dana za radnim stolom stvaraš sutrašnji dan u učionici i nestrpljivo ga očekuješ;

Tebi koji učionicu pretvaraš u stvarionicu i doživljavaš je kao središte svijeta;

Tebi koji rasplamsavaš maštu, osjećaš i misli svojih učenika;

Tebi koji odbacuješ klišeje, frazu i rutinu;

Tebi koji se čudiš čuđenjem svojih učenika;

Tebi koji vjeruješ u neponovljivost i izvornost dječjeg izraza;

Tebi koji zatreperiš u glasu kad učenike uvodiš u nove svjetove;

Tebi koji nikada nikada nisi gotov i nespokojan si zbog nedovršenog djela;

Tebi koji se stalno pitaš kako bi još moglo biti;

Tebi koji sumnjaš i neprestano tražiš;

Tebi koji tražiš i pronalaziš;

Tebi koji otkrivaš novo i bolje;

Tebi koji se raduješ novom i boljem;

Tebi koji se nadahnjuješ tuđim otokrićem i spoznajom;

Tebi koji ne posustaješ u smislenom traganju;

Tebi koji si osvjedočen da radiš nadljudski posao;

Tebi koji nosiš u sebi stvaralački zanos i nemir.«

Umirovljenici na okup — zadnji je trenutak

Na tribini: »Kakva je sudbina sadašnjih i budućih umirovljenika«

U organizaciji SUH-a, odnosno **Danice Tomić**, povjerenice za Split-sko-dalmatinsku županiju, a u nazočnosti predsjednika podružnica SUH-a iz Omiša, Zrnovnice, Trogira i Splita kao i predstavnika drugih umirovljeničkih udruga u prepunoj knjižnici »Marka Marulića« održana je Tribina na temu »Kakva je sudbina sadašnjih i budućih umirovljenika«. Izlagač je bio **mr. sc. Stjepan Krajačić**, predsjednik Sindikata umirovljenika Hrvatske koji je nazočne, služeći se dijapozitivima neopterećeno uveo u čitav projekt. Cilj održavanja tribine je upoznavanje članstva s teškim materijalnim položajem umirovljenika u kojem su se našli ne svojom krivnjom. Uzrok stanja — padom životnog standarda — uslijed niskih mirovina, uz to i zamrznutih mirovina i visokih troškova života. Kažimo kako istraživanja pokazuju da 73% umirovljenika ima mirovinu na rubu zone siromaštva, a 88,42% ih ima mirovinu manju od 3.000,00 kn. Udio mirovine u plaćama pao je na 40%. Novi je val umirovljenja i totalni poremećaj sustava mirovinskog osiguranja koji je ovakav više neodrživ. Na tribini su nazočili predstavnici svih umirovljeničkih stranaka s područja Splita, kao što su SUH, HSU, MUH i drugi, koji su u bogatoj i raznolikoj diskusiji ukazali na goruće potrebe umirovljenika, kao što su zamrzavanje mirovina, pad životnog standarda, neodrživ sustav mirovinskog osiguranja, povlaštene mirovine, ali i na nesklad i nejedinstvo među umirovljeničkim strankama ili udrugama. Iznijeti su i neki konkretni podatci koji ukazuju da žena nakon 35 godina staža /viša školska sprema/ ide u mirovinu s primanjima manjim od 2.000 kn. Kako da othrani sebe i obitelj?

Tom prilikom za riječ se je javio i **Miljenko Boban**, predsjednik Županijske zajednice Matice umirovljenika Hrvatske, koja je nedavno proslavila 65. godišnjicu pod visokim pokroviteljstvom predsjednika

RH Ive Josipovića. Ovoj za nas značajnoj proslavi nazočio je i gosp. Krajačić koji je u ime Sindikata čestitao i rekao kako se konačno SUH i MUH ujedinjuju, rekao je Boban i nastavio: »Postoji jedna logika: imamo sedam umirovljeničkih stranaka i jednog saborskog zastupnika, a nama susjedni Slovenci imaju sedam saborskih zastupnika i jednu umirovljeničku stranku. Matici su se odazvale sve stranke umirovljenika, osim gosp. Hrelje. Imamo vremena, a ovo je »posljednji vlak«. Dragi umirovljenici, ako na sljedećim parlamentnim izborima ne izidemo složni i jedinstveni, mi smo u tom slučaju — gubitnici. Ova asocijacija ujedinjenja Sindikata s Maticom je garancija našega uspjeha«.

Za riječ su se javljali i predstavnici drugih umirovljeničkih stranaka, a predsjednica SUH-a Podružnice Split, **Asja Tomin**, govorila je o stanju umirovljenika u Splitu i konstatala da su sve podružnice od Omiša do Trogira dobro upoznate o svim značajnijim problemima, a u tom smislu da se nada da će se i ubuduće dobro surađivati. Što se više bližio kraj, iskrsalo je nejedinstvo i (ne)sloga među nazočnima, koji su inzistirali na jedinstvu u vrhu, a postupno će se ublažiti i naš jaz, što će u konačnici rezultirati da se i dalmatinski umirovljenici uspješno dogovore o postizanju rezultata vrijednih ljudima 3. životne dobi.

Tekst i slika: Davor Grgat

Godišnja skupština sindikata umirovljenika Dubrovnika

U srijedu 11. svibnja 2011. godine održana je Godišnja skupština SUH-ove, Podružnice u Dubrovniku. Skupštini je nazočilo 215 članova, održana je u Kongresnoj dvorani hotela »Petka«, a otvorio ju je predsjednik Podružnice **Ivan Sršen**, te je pozdravio sve nazočne, a posebno goste **mr. Roka Markića**, predsjednika Matice umirovljenika Dubrovnik, tajnicu Matice **Lucu Gvozden**, kao i predsjednike podružnice SUH-a Dubrovačko-neretvanske županije.

Nakon usvojenog dnevnog reda, izvješće o radu za 2010. godinu podnio je Ivan Sršen. Izneseno je sve što smo tražili od hrvatske vlasti: hitno odmrzavanje mirovina, ukidanje povlaštenih mirovina, reformu mirovinskog sustava, promjenu izbornog zakona tako da se na izborima glasuje za osobe a ne za liste itd. Poduzeti su ogromni naponi da se dođe do bolje suradnje i zajedništva s Maticom umirovljenika Dubrovnik pa je kao rezultat toga osnovano i koordinacijsko tijelo. Istaknuto je da je asocijalno ponašanje vladajućih postalo nepodnošljivo, a naglašeno je djelomično zadovoljstvo u odnosu s gradskom vlasti u pogledu svekolikih socijalnih mjera, novčane pomoći i sl. U izvještajnom razdoblju realizirano je osam jednodnevnih izleta i desetodnevni boravak u Topuskom.

U potpunosti je realiziran program rada za 2010. godinu.

U raspravi je ocijenjen uspješnim rad Podružnice. Pohvale su uslijedile i od predsjednika MUH-a Dubrovnik i tajnice MUH-a Dubrovnik, te su i oni potencirali zajedništvo i slogu.

Na kraju je usvojen program rada za 2011. godinu u kojem dat naglasak na omasovljenje organizacije realizacijom određenih aktivnosti.

Josip Zedniček

Članovi SUH-a Umag na izletu u Lici

Podružnica sindikata umirovljenika Umag organizirala je trodnevni izlet u Liku. Program je bio bogato osmišljen tako da smo imali tri dana uživanja u ljepotama krajolika koji je od primorske vizije prelazio u krš Velebita, da bi nakon toga zasjaio ljepotama proljetnog zelenila livada između kojih teče bistra i lijepa rijeka Gacka.

Posjetili smo Memorijalni centar »Nikola Tesla« u Smiljanu. Uz stručnu pratnju voditelja razgledali smo Teslinu rodnu kuću, gdje je predstavljen životni put i dio genijalnih djela našeg poznatog izumitelja.

Obišli smo utočište za medvjede u Kutarevu. Zapazili smo s koliko ljubavi. Vo-

ditelj utočišta i drugi volonteri vode poslove oko zbrinjavanja ugroženih medvjeda. Prema oznakama, koje volonteri ostavljaju na uočljivom mjestu mogli smo konstatirati da je ovaj centar poznat širom svijeta.

Nastavili smo put prema Vrili Gacke i »Eko selu« te razgledali stare mlinice i tkaonice. Bilo nam je drago da se ove starine čuvaju i obnavljaju.

Sljedećeg dana na povratku, posjetili smo naš prekrasan Nacionalni park Plitvička jezera. Uživali smo u ljepotama, koje stvaraju tokovi bistre i čiste vode.

Nakon ručka u Slunju, obišli smo još jedan biser vodenih tokova — Rastoke.

Ovdje priroda nije bila škrta, pa nam je pokazala svoje stvaralačko bogatstvo.

Puni lijepih dojmova krenuli smo prema Umagu pitajući se: Kad ćemo se opet sresti?

Marija Pertot

Održana redovita izvještajna Skupština SUH-a Podružnice Novi Zagreb

Svi oni koji su tijekom svoga života makar na kratko darovali svoje vrijeme, svoje znanje i entuzijazam za dobrobit drugog, radeći npr. volonterski u redovima Sindikata umirovljenika Hrvatske, složit će se da je ovaj oblik ljudske aktivnosti nemoguće pravedno vrednovati.

Tradicionalno okupljanje jednom godišnje na nekom od mjesta u okolici Zagreba, kada se na skupštini podastiru rezultati rada i stvaraju planovi za novo razdoblje, ali i druži uz razgovor, zabavljanje i ples, uvriježio se kao događaj koji se očekuje s nestrpljenjem; to je ujedno skromna nagrada požrtvornim članovima.

Osunčana srijeda kasnog svibnja Godine Gospodnje 2011. stvorila je sve pretpostavke odvijanja predviđenog programa što ga je načinila predsjednica **Zdenka Cimerman** uz suradnice iz Izvršnog odbora.

Izlet u srce Međimirja, do već poznatih obronaka na kojima je smješten ugodni obiteljski ugostiteljski sadržaj, poznat svima kao restoran »Kod Jelene«, prošao je u znaku plodova uspješne organizacije.

U radnom dijelu, uz uobičajene izvještaje i korisne rasprave, ukazano je na uvjete u kojima Podružnica radi; stječe se dojam da je djelovanje na svim područjima a posebno onim socijalno najosjetljivijim (briga o nemoćnima, socijalno ugroženim, osamljenima, bolesnima) sve potrebnija; pojava otuđenosti sve je naglašenija, a članovi podružnice su često jedini koji nastoje povezati pokidane niti komunikacije između pojedinaca i zajednice.

Istovremeno su izvori neophodnih sredstava za rad praktički presušili; slijed financijske potpore prekinut je već na samom početku državne okomice te očekivanja i najavljena sredstva ne dopiru niti do gradske razine.

Pravo je čudo da i u ovakvim okolnostima podružnica niže rezultate, oslanjajući se na entuzijazam i samoprijegor članova (uglavnom članica); izleti su česti, društveni događaji na kulturološkom planu sve češći; posebno se zapaža sve intenzivnija okrenutost k problematici umirovljeničkog korpusa u cjelini kao i načinu efikasnijeg organiziranja u borbi na socijalnoj ali i političkoj sceni.

Naglašena je dobra suradnja s Maticom umirovljenika kao i izraženo zadovoljstvo da su riješena određena konceptijska lutanja čelništva Matice (na razini države) oko izbora partnera iz okruženja s kojim će se objedinjeno nastupati u predstojećim političkim aktivnostima.

Svjesnost o potrebi okupljanja oko HSU, kao jedine organizirane političke strukture koja može borbu za status umirovljenika nastaviti participirajući u zakonodavnim tijelima, sve više raste i dinamizira programe djelovanja podružnice u idućem razdoblju.

U tom kontekstu naglašena i potreba energične akcije oko stvaranja nove kadrovske osnove; u sve slojeve službene okomice sindikalne organizacije umirovljenika treba u predstojećim izborima ugraditi mlađe, zdravije i novom vremenu vičnije kadrove kojih ima, ali im treba otvoriti prostor. O ozbiljnosti ove teme govori i najava postojećih čelnih osoba umirovljeničkih organizacija (Sindikat, Matica) o silasku s rukovodne scene; njihova zdravstvena stanja, poodmakla dob, ali i zasićenost višegodišnjom mukotrpnom aktivnošću zahtijevaju radikalnu kadrovsku obnovu.

Problem neadekvatnog prostora sjedišta podružnice u sklopu upravne zgrade Utrinske tržnice, istican u nizu navrata, ostaje i dalje jedan od ključnih ograničenja još bolje i sadržajno šire aktivnosti ove organizacije.

U radu Skupštine sudjelovali su i već uobičajeno prisutni gosti iz redova SUH-a, Matice umirovljenika i Vijeća gradskih četvrti.

Uz **Stjepana Krajačića**, predsjednika SUH-a, koji je skup upoznao sa stanjem na političkoj sceni kao i djelovanja i uloge SUH u njima, Skupštinu su pozdravili **Ana Vuković**, predsjednica Matice umirovljenika Utrina te **Biserka Budigam**, članica Povjerenstva SUH-a za grad Zagreb.

Posebno je bio dojmljiv nastup **Drage Lackovića**, predsjednika HSU-a Novi Zagreb Istok te potpredsjednika Vijeća gradske četvrti istog područja koji je u nadahnutom obraćanju, naglasio potrebu udruživanja snaga i poduzimanja kvalitetne programske aktivnosti u susret predstojećim izborima; izrazio je spremnost i sposobnost ogranka kojem je na čelu da u tom smislu obavi svoj dio zadatka.

Povratak je bio u znaku pjesme i obnovljene energije kojom će se već sutra krenuti u izvršenje zacrtanog programa djelovanja u daljnjem razdoblju.

Hrvoje Dusper

Druženje umirovljenika Vinkurana

Sindikat umirovljenika Hrvatske, Podružnica Medulin, Odbor Ogranka Vinkuran, još je jednom organizirao vrlo uspješno druženje za svoje članove. Ovaj put to je bilo u prirodi, u prekrasnom krajoliku rta Kamenjak u uvali Školjić, gdje kad podigneš pogled ispred sebe, ugledaš otočiće, čisto plavo more, borovu šumu, aromatsko bilje i floru orhideja. Upravo u tom krajobrazu 30. travnja 2011. god. šezdesetak članova Sindikata umirovljenika ogranka Vinkurana proslavili su uskršnje i prvomajske blagdane.

Program je počeo prigodnim predavanjem i kratkim filmom o rtu Kamenjak što ga je održao g. **Davor Iveša** u prostorijama javne ustanove Kamenjak u Premanturi. Predavanje o flori i fauni i ostalim sadržajima iz kruga svojih djelatnosti saslušano je s puno pažnje. Bilo je zadovoljstvo saznati kakvo se sve bogatstvo netaknute prirode nalazi u našoj neposrednoj blizini.

Nakon toga grupa je krenula u prekrasnu uvalu Školjić, gdje je čekao bogati roštilj uz piće, kolače i glazbu. Nakon hrane i pića uz zvukove harmonike raspjevalo se cijelo društvo. Jedna grupa umirovljenika zabavljala se i boćanjem, drugi su pješačili, šetali, a treći su se raspricali o događajima iz mlađih dana. Bilo je puno veselja, priča, pjesme, plesa i smijeha. Ukratko, izvrsno smo se zabavljali i zaboravili svakodnevne probleme. Za dobar roštilj zaslužan je **Alojz Drlje** uz pomoć **Vjenceslava Novaka**. Zahvale idu i g. **Ivici Jakari** i svima koji su na bilo koji način pripomogli održavanju ovog susreta. Druženje je potrajalo do pred noć, a na odlasku, uz zahvalnost članovima Odbora Ogranka Vinkurana na dobroj organizaciji, svi sudionici su poželjeli da takvih susreta bude što više.

*Za Odbor Ogranka Vinkuran
Ivan Blagonić, ing.*

O položaju sadašnjih umirovljenika i sudbini budućih

Prema zaključku proširenog Predsjedništva SUH-a, u svim županij-skim sjedištima SUH-a u Republici Hrvatskoj održat će se tribine na temu »Kakva je sudbina sadašnjih i budućih umirovljenika«.

Na tribinu su pozvani svi članovi Predsjedništva svih županija i ostali članovi SUH-a te predstavnici udruga civilnog društva, vlasti, političkih stranaka i ostali građani.

Cilj održavanja tribine je upoznavanje članstva i svih građana s teškim materijalnim položajem umirovljenika u kojem su se našli ne svojom krivnjom. Uzrokom stanja — padom životnog standarda — uslijed niskih mirovina, uz to i zamrznutih mirovina i visokih troškova života. 73%

umirovljenika ima mirovinu na granici zone siromaštva. 88,42% ih ima mirovinu manju od 3.000,00 kn. Udio mirovina u plaćama pao je na 40%. Novi val umirovljenja i totalni poremećaj sustava mirovinskog osiguranja koji je ovakav više neodrživ. Omjer zaposlenih i umirovljenika pao je na 1:1,22.

Govorit će se o tome što smo postigli u poboljšanju materijalnog položaja umirovljenika kao i planu pomoći, članstvu, o međunarodnoj suradnji, odnosu prema umirovljeničkim strankama i dr.

Je li se dovoljno učinilo i što se zahtijeva te ostale aktivnosti koje se od SUH-a traže.

Govorit će se i o tome što nas očekuje i kakav stav da se zauzme. Kakva je bu-

dućnost budućih umirovljenika i što nam preostaje u nastavku borbe za poboljšanje položaja umirovljenika i starijih osoba u borbi za dostojanstvo rada, starosti i međugeneracijske solidarnosti.

Priopćenje Sindikata umirovljenika Hrvatske: Hitne izmjene drugoga mirovinskog stupa — prijeko su potrebne

Sindikat umirovljenika Hrvatske (SUH) već godinama upozorava da se trostupanjski mirovinski model, nametnut Hrvatskoj krajem 1990-ih godina od strane Svjetske banke, **pokazao promašenim**. Međutim, trebale su doći i prve mirovine, osobito za žene koje su prihvatile obvezatnu mirovinsku štednju u drugom stupu, pa da se u široj javnosti prepozna što to znači kad banke preuzmu radnički novac. Progovorio je još lani šef HANFA/Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga o previsokim troškovima privatnog mirovinskog sustava — fondovi su od osnutka **zaradili samo 5 milijardi kuna, a u isto vrijeme trošak sustava bio je 3,4 milijardi!**

HANFA u prijedlogu zakonskih izmjena od 17. svibnja 2011. predlaže **vraćanje polovice vlasništva fondova drugog stupa radnicima koji su njegovi članovi**, a polovicu i dalje ostavlja u neakvom nadrivlasništvu bankarima i drugim ulagačima. Bankari iz Udruženja društava za upravljanje mirovinskim fondovima odmah su Prijedlog Zakona o obaveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima proglasili protuustavnim i upozorili da bi njegovo usvajanje dovelo do nepredvidivih posljedica za mirovinski sustav u RH i negativno bi se odrazio na pridruženje Hrvatske Europskoj uniji. Oni zagovaraju hitno povećanje štednje u drugom stupu i dalje **samo na račun radničkih plaća**. Sindikat umirovljenika Hrvatske na takvo se reagiranje bankarske oligarhije može samo nasmijati, s ogorčenjem.

Što je s drugim mirovinskim stupom u ostalim europskim zemljama? U većini starih članica Europske unije, gdje postoji

drugi stup, to je dobrovoljan ili obvezatan oblik mirovinske štednje, u pravilu reguliran **kolektivnim ugovorima** ili sličnim sporazumima na razini grana i/ili poduzeća, a **obeznici uplate su poslodavci i radnici**. Kad je riječ o novim članicama EU-a, većina njih je praktički bila prinuđena prihvatiti model Svjetske banke, uz neke razlike — u Solveniji u drugom stupu, dobrovoljno dogovaranom kolektivnim ugovorima, obeznici su uplata poslodavci i radnici, a u Češkoj su obeznici također i jedni i drugi, ali je drugi stup bio obvezatan. Naime, gotovo da i nema nove članice EU-a koja nije u posljednje dvije-tri recesijske godine poduzela oštre rezove u vezi s drugim stupom mirovinske štednje. U većini baltičkih zemalja drugi stup je praktički suspendiran. U Litvi je dobrovoljan i pokriva oko 50–60% zaposlenih; u Latviji je izdvanje za drugi stup 2010. godine smanjeno na samo 2% (uz mogućnost ponovnog podizanja), a Estonija je iste godine cijeli stup vratila u prvi stup štednje. Češka upravo donosi zakon kojim će drugi stup postati dobrovoljan, te se očekuje da će obuhvat pasti na oko 30% zaposlenih. Poljska je lani smanjila izdvanje u drugi stup sa 7,3% na 2,3% i vode se rasprave o prijelazu na dobrovoljni model. Slovačka je uvela dobrovoljni drugi i mogućnost prijenosa ušteđevine i zarade u prvi stup. Mađarska je ukinula drugi stup i sve prenijela u prvi. Malta je proglasila da još nije spremna za uvođenje drugog stupa, a Rumunjska izdvaja samo 2% (iako zakon propisuje više). Osim zemalja koje tek sanjaju moguće eurointegracije, poput Makedonije,

Albanije i Kosova, gdje model Svjetske banke nemetano opstaje, ili, kao u Bugarskoj, proizvodi velike gubitke, sve su druge zemlje na neki način zaustavile drugi stup, uvele strogi nadzor, pojeftinile upravljanja te prijelaz na dobrovoljni model.

Zašto Hrvatska i dalje ima preskupi model mirovinske štednje kojim bahato upravljaju bankari, a k tome ne planira ozbiljne reforme? **Radnici su obvezatni plaćati doprinose koji se namjeravaju i povećati, a usteže im se pravo utjecaja i suodlučivanja**. Mirovinski se sustav dovodi do granica održivosti, investicije iz fondova mirovinske štednje bankari ne usmjeravaju u investicije koje otvaraju radna mjesta, a HANFA nudi samo neko polovično rješenje.

Sindikat umirovljenika Hrvatske s krajnjom ozbiljnošću poziva Vladu da hitno izradi prijedlog reformi drugog stupa, njegovo **pretvaranje u dobrovoljni polujavni stup**, uz mogućnost prijenosa ušteđevine radnika u prvi stup, uvođenje obveze uplata od strane i radnika i poslodavaca, **snižavanje troškova upravljanja i uključivanje radnika i umirovljenika u nadzorna tijela**. Naprosto je smiješno zastrašivati hrvatske radnike i umirovljenike Europskom unijom koja ni u jednom trenutku nije propisala modele, načine i visine izdvajanja. A u međuvremenu se od Vlade očekuje da poduzme i radikalne privremene mjere, pa i privremeno suspendiranje drugog stupa mirovinske štednje.

Stjepan Krajačić, predsjednik SUH-a

0800 472 472

WWW.HPB.HR

HPB domaća ponuda za umirovljenike

Niže kamatne stope za sve!

Dragi umirovljenici, nudimo vam najpovoljnije uvjete raspolaganja mirovinom. Ako niste klijent HPB-a, posjetite nas, a mi ćemo riješiti sve pojedinosti vezane uz prijenos vaše mirovine na HPB tekući račun.

GOTOVINSKI KREDITI DO 6 200 EURA
U KUNSKOJ PROTUVRIJEDNOSTI

KAMATNA
STOPA

8.49%
(EKS od 10.45%)

DATUM DOSPJEĆA ANUITETA
PO VAŠEM IZBORU

MIROVINA SVAKOG **PRVOG U MJESECU**
NA HPB TEKUĆEM RAČUNU

HRVATSKA POŠTANSKA BANKA

Moja banka.

HPB Domaći krediti.